

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของแพทย์ในการเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วยในโรงพยาบาล ในกรุงเทพมหานครครั้งนี้ มีระเบียบวิธีการศึกษา ประกอบด้วย ขอบเขตการศึกษา ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตประชากร การกำหนดขนาดตัวอย่าง วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วย ในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่ายและการส่งเสริมทางการตลาด รวมถึงปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการตัดสินใจของแพทย์ในการเลือกสั่งยา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้หรือฐานะของผู้ป่วย ความสามารถในการจ่ายค่ายาของผู้ป่วย ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เช่น มีการพัฒนาาใหม่ในการรักษา ซึ่งออกฤทธิ์ได้ดีขึ้น ปัจจัยทางด้านการเมือง เช่น นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น การยินยอมให้รักษาของครอบครัวผู้ป่วย ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษาของผู้ป่วย ระยะเวลาหรือความรุนแรงของโรคของผู้ป่วย ความต้องการของผู้ป่วยในการระบุชื่อยา ปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น ใช้จ่ายตามความรุนแรงของโรค

ขอบเขตประชากรและขนาดตัวอย่าง

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ แพทย์ผู้ทำงานประจำในโรงพยาบาลรัฐบาลและ

โรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 14,358 คน (แพทย์สภา, 2551 : ออนไลน์)

ขนาดตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 390 ราย โดยใช้วิธีการคำนวณ ด้วยสูตรการคำนวณของ Yamane โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และให้มีความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกิน 5% ซึ่งจากฐานข้อมูลของแพทย์สภา พบว่า มีแพทย์ที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 14,358 ราย จึงนำมาเข้าสู่สูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{14,358}{1 + (14,358)(0.05)^2} = 390$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (ในการศึกษานี้กำหนดให้ = 0.05)

วิธีการเลือกตัวอย่าง จะใช้แบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) ในสัดส่วน 5 : 1 (เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลว่าแพทย์ที่ทำงานในกรุงเทพมหานครทำงานประจำในโรงพยาบาลรัฐบาล และทำงานในโรงพยาบาลเอกชน เป็นจำนวนเท่าใด ดังนั้นการกำหนดโควตาจึงใช้ข้อมูลของแพทย์ที่ทำงานในประเทศไทย ซึ่งพบว่า มีแพทย์ในประเทศไทยที่ทำงานภาครัฐบาล 25,500 คน และแพทย์ในประเทศไทยที่ทำงานภาคเอกชน 5,000 คน) ดังนั้นจึงทำการเลือกตัวอย่างจากกลุ่มโรงพยาบาลรัฐบาล 325 ราย และ เลือกตัวอย่างจากกลุ่มโรงพยาบาลเอกชน 65 ราย โดยในแต่ละกลุ่มโรงพยาบาลจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ไม่จำเพาะเจาะจงว่าต้องเป็นเพศชายหรือหญิง เป็นแพทย์เฉพาะทางด้านใด ทำงานให้กับภาครัฐหรือเอกชน จะทำงานในโรงพยาบาลที่มีขนาดเพียงใด

วิธีการศึกษา

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแพทย์ที่ทำงานประจำในโรงพยาบาลรัฐบาล และโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 390 ราย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสาร ฐานข้อมูลและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลข้อมูลปฐมภูมิ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3

ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วย ในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมทางการตลาด และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของแพทย์ในการเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วย ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้หรือฐานะของผู้ป่วย ขั้นตอนในการเบิกจ่ายยา ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เช่น มีการพัฒนายาใหม่ในการรักษา ซึ่งออกฤทธิ์ได้ดีขึ้น ปัจจัยทางด้านการเมือง เช่น ต้องใช้ยาที่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ นโยบายบัตรทอง ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น การยินยอมให้รักษาของครอบครัวผู้ป่วย ปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น ระยะเวลาหรือความรุนแรงของโรคของผู้ป่วย ความต้องการของผู้ป่วยในการระบุชื่อยา โดยใช้แบบสอบถามที่มีมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วย และข้อเสนอแนะ

ผู้ทำการศึกษาได้ทำการ Pretest แบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด พบว่าแพทย์มีเข้าใจคำถามในแบบสอบถามเป็นอย่างดี นอกจากนี้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 390 ชุด พบว่าในส่วนที่ 3 ของแบบสอบถามในเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะ แพทย์ไม่ได้สนใจที่จะตอบ ทำให้ผู้ทำการศึกษาต้องทำการสอบถามแพทย์เพิ่มเติมเพื่อให้รับทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ ที่มีผลต่อการตัดสินใจสั่งจ่ายยาของแพทย์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการวัดระดับความสำคัญ โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) วัดระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วย ออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ซึ่งการวัดระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสั่งยาให้ผู้ป่วย ใช้วิธีการ
คำนวณค่าเฉลี่ยโดยค่าเฉลี่ยที่ได้นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ/ปัญหา
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้เวลาในการดำเนินการทั้งสิ้น 6 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.
2552 จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2553

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved